

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ
Сектор за макроекономска политика

КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

мај 2013 година

Скопје, јули 2013 година

РЕЗИМЕ

НА НАЈВАЖНИТЕ КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

мај 2013 година

- Во мај 2013 година индустриското производство забележа пад од 2,8% во споредба со мај 2012 година;
- Стапката на инфлација на годишна основа изнесува 3,4%, додека на месечна основа -0,2%. Просечната стапка на инфлација во првите пет месеци од 2013 година останува 3,4%;
- Годишен пад на физичкиот обем на извозот во периодот јануари - мај 2013 година од 17,0%, со вредносен раст од 1,4% и пад на увезените количини стоки од 12,1%, со вредносен пад од 2,3%, што резултираше со намалување на трговскиот дефицит за 7,7% во однос на истиот период од 2012 година;
- Помало остварување на вкупните приходи во Буџетот за 1,3% и зголемување на вкупните расходи за 10,3% во првите пет месеци од 2013 година во однос на истиот период лани; Дефицит на Буџетот на РМ од 12.437 милиони денари (2,5% од БДП) и дефицит на Централниот буџет од 11.560 милиони денари (2,4% од БДП);
- Раст на вкупните кредити кон приватниот сектор од 3,7% на годишна основа и раст на вкупниот депозитен потенцијал на банките од 3,3%;

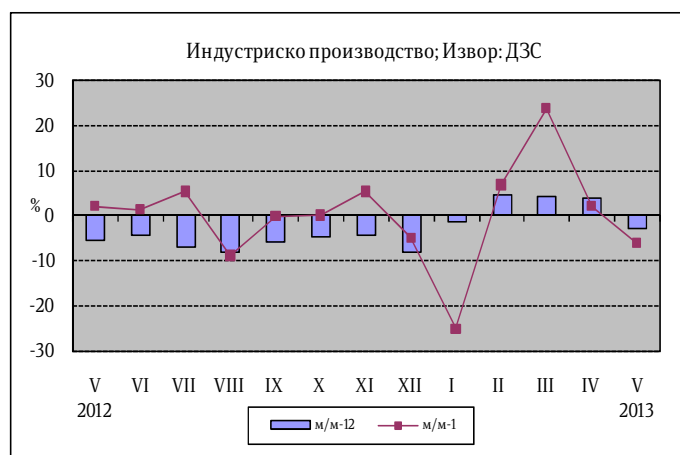
1. Реален сектор

Индустриско производство

Во мај 2013 година индустриското производство забележа пад од 2,8% во споредба со мај 2012 година. Анализирани по сектори, Снабдувањето со електрична енергија, гас, пареа и климатизација забележа значителен раст од 34,3%. Секторот Рударство и вадење камен забележа раст од 9,1%, како резултат на растот во гранката Вадење руди на метал од 33,5%, додека гранките Вадење јаглен и лигнит и Вадење други руди и камен забележаа пад од 28,5% и 0,4% соодветно. Секторот Преработувачка индустрија забележа пад од 9,3%. Во рамките на Преработувачката индустрија позитивен годишен раст е регистриран кај 6 од 23 гранки, кои сочинуваат 9,7% од индустриското производство. Од гранките со двоцифрено учество во структурата на индустриското производство пад е забележан кај Производството на прехранбени производи од 6,6% и кај Производството на облека од 3,5%. Раст на производството е остварен кај следните гранки: Производство на текстил 152,1%, Производство на останата опрема за транспорт 64,7%, Производство на мебел 28,0%, Поправка и инсталирање машини и опрема 13,8%, Преработка на дрво, производи од дрво и плута 11,7% и Производство на пијалаци 7,2%. Најголем позитивен придонес во годишната промена на индустриското производство во мај 2013 година има Снабдувањето со електрична енергија, гас, пареа и климатизација (4,2 п.п.), а најголем негативен придонес има Производството на метали (-1,9 п.п.).

Индустриското производство во мај 2013 година во однос на април 2013 година забележа пад од 6,1%. Секторската анализа укажува дека раст е забележан во секторот Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација од 0,9%. Секторот Преработувачка индустрија забележа пад од 7,4%, а секторот Рударство и вадење камен пад од 6,1%, и тоа како резултат на падот кај гранките Вадење јаглен и лигнит од 32,1% и Вадење други руди на камен од 30,9%, додека гранката Вадење руди на метал забележа раст од 20,4%.

На кумулативна основа, индустриското производство во периодот јануари – мај 2013 година во однос на истиот период од 2012 година регистрира раст од 1,7%. Секторот Снабдувањето со електрична енергија, гас, пареа и

климатизација забележа раст од 10,8%, Рударство и вадење камен раст од 10,3%, додека секторот Преработувачка индустрија забележа пад од 1,3%.

Податоците за индустриското производство по наменски групи во мај 2013 година во однос на мај 2012 година покажуваат зголемување на производството кај групите: Енергија од 20,2% и Трајни производи за широка потрошувачка од 13,4%. Пад на производството е регистрирано кај групите: Интермедијарни производи, освен енергија од 9,6%, Капитални производи од 6,5% и Нетрајни производи за широка потрошувачка од 4,7%.

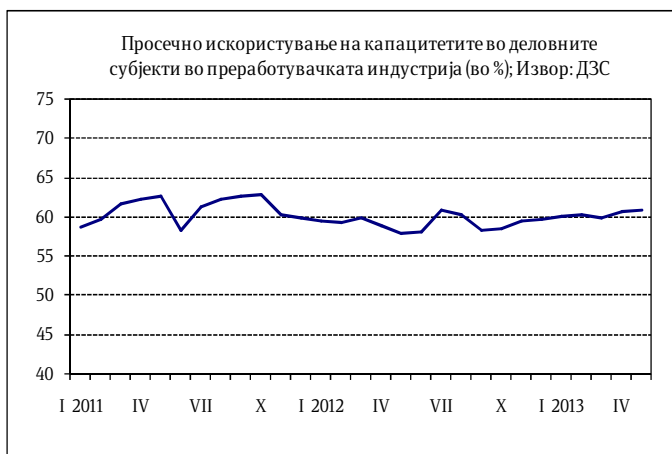
На месечно ниво, во мај 2013 година податоците за индустриското производство по наменски групи покажуваат зголемување на производството единствено кај групата Трајни производи за широка потрошувачка од 0,4%. Пад е забележан во групите: Нетрајни производи за широка потрошувачка за 11,6%, Енергија за 4,9%, Капитални производи за 1,7% и Интермедијарни производи, освен енергија за 0,9%.

На кумулативна основа, во периодот јануари - мај 2013 година во однос на истиот период од минатата година раст е забележан кај групите: Трајни производи за широка потрошувачка од 8,5%, Нетрајни производи за широка потрошувачка од 6,9%, Енергија од 5,7% и Капитални производи од 5,5%. Пад е забележан во групата Интермедијарни производи освен енергија од 7,7%.

Деловни тенденции во преработувачката индустрија

Тековната економска состојба на деловните субјекти во мај 2013 година е поповолна во однос на претходниот месец, а понеповолна во однос на мај 2012 година.

Оценката за обезбеденоста на производството со порачки е поповолна во однос на претходниот месец и во однос на мај 2012 година. Оценката за обемот на производството во изминатите три месеци е поповолна во однос на април 2013 година и како во однос на мај 2012 година. Очекувањата за обемот на производството во наредните три месеци се поповолни во однос на претходниот месец, а понеповолни во однос на мај 2012 година.

Во однос на бројот на вработените, очекувањата во мај 2013 година за наредните три месеци се понеповолни во однос на минатиот месец, но и во однос на мај 2012 година.

Просечното искористување на капацитетите во мај 2013 година изнесува 60,8%, што претставува зголемување во однос на претходниот месец кога

изнесуваше 60,7%. Споредено со мај 2012 година, искористеноста на капацитетите е повисока за 2,9 п.п.

Во мај 2013 година залихите на суровини и репроматеријали, како и тековните набавки на суровини и репроматеријали, се под и околу нормалата. Оценката за сегашната состојба со залихите на готови производи е понеповолна во споредба со претходниот месец и во споредба со мај 2012 година. Во наредниот тримесечен период, според оценката на раководителите, се очекува зголемување на просечните набавни цени на инпутите, а намалување на продажните цени на готовите производи.

Според оценките, најголемо влијание на ограничувањето на обемот на производството во мај 2013 година имаат следните фактори: недоволната странска побарувачка со 26,8%, недоволната домашна побарувачка со 18,4%, финансиските проблеми со 11,7%, недостигот на квалификувана работна сила со 10,8%, конкурентниот увоз со 8,9%, неизвесното економско окружување со 8,7%, недостигот на суровини со 3,1%, недостигот на опрема со 2,4% и нејасните економски закони со 2,0%.

Како ограничувачки фактор во мај 2013 година во однос на април 2013 година, помал број од деловните субјекти ги посочиле: недоволната домашна побарувачка, недостигот на опрема, неизвесното економско окружување и нејасните економски закони, додека поголем број ги посочиле: недостигот на квалификувана работна сила, конкурентниот увоз и финансиските проблеми. Кај останатите фактори нема позначајни промени.

Број на работници во индустријата

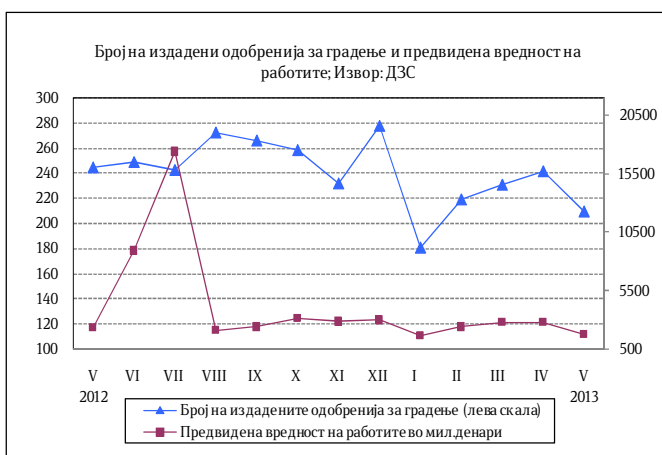
Бројот на работници во индустријата во мај 2013 година во однос на мај 2012 година забележа зголемување од 0,3%. Секторската анализа укажува на зголемување на бројот на работници во секторите: Рударство и вадење камен за 8,8% и Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација за 1,9%, додека намалување на бројот на работници има во секторот Преработувачка индустрија за 0,6%.

Податоците за бројот на работници во индустријата по наменски групи во мај 2013 година во однос на мај 2012 година покажуваат дека зголемување на бројот на работници има кај групите: Енергија за 7,8%, и Нетрајни производи за широка потрошувачка за 0,9%, додека намалување има кај групите: Капитални производи за 4,4%, Интермедијарни производи, освен енергија за 2,9% и Трајни производи за широка потрошувачка за 0,7%.

Број на издадени одобренија за градење и предвидена вредност на објектите

Во мај 2013 година беа издадени 209 одобренија за градба, што претставува намалување од 14,7% во однос на истиот месец од 2012 година. Вкупниот број на издадени одобренија за градење во однос на април 2013 година, кога беа издадени 241 одобрение, се намали за 13,3%.

Предвидената вредност на објектите, според издадените одобренија за градење во мај, изнесува 1.740 милиони денари, што е за 24,2% помалку во однос на мај 2012 година, додека во однос на април 2013 година вредноста на објектите бележи намалување за 37,2%.

Анализирано по видови објекти, од вкупниот број

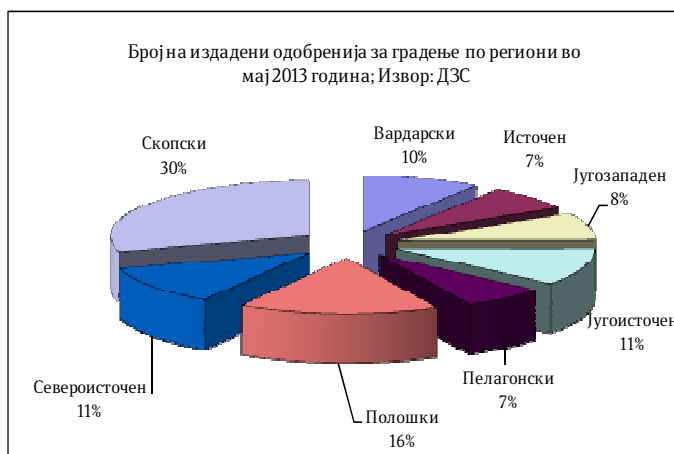
издадени одобренија за градење, 168 (или 80,4%) се наменети за објекти од високоградба, 23 (или 11%) за објекти од нискоградба и 18 (или 8,6%) за објекти за реконструкција.

Анализирано по типови инвеститори, од вкупно 209 објекти за кои се издадени одобренија за градба, на 162 (или 77,5%) како инвеститори се јавуваат физички лица, а на 47 објекти (или 22,5%) инвеститори се деловни субјекти.

Во мај 2013 година предвидена е изградба на 354 станovi, со вкупна корисна површина од 35.050м². Бројот на предвидени станovi за изградба е намален за 29,8% во однос на истиот месец од 2012 година, а во однос на април 2013 година е намален за 9,5%.

Анализирано по региони, во мај 2013 година најмногу одобренија за градба се издадени во Скопскиот регион, вкупно 62, при што 45 одобренија се издадени за инвеститори - физички лица и 17 за инвеститори - деловни субјекти.

Најмалку издадени одобренија има во Пелагонискиот регион - 14, од кои 10 се издадени за инвеститори - физичка лица, а 4 за инвеститори - деловни лица.

Во периодот јануари-мај 2013 година, најмногу одобренија за градба се издадени во Скопскиот регион, вкупно 295, од кои 220 одобренија се

за инвеститори - физички лица, а 75 се за инвеститори - деловни субјекти. Најмалку издадени одобренија има во Вардарскиот регион, вкупно 64, од кои 40 одобренија се за инвеститори - физички лица, а 24 се издадени за инвеститори - деловни субјекти.

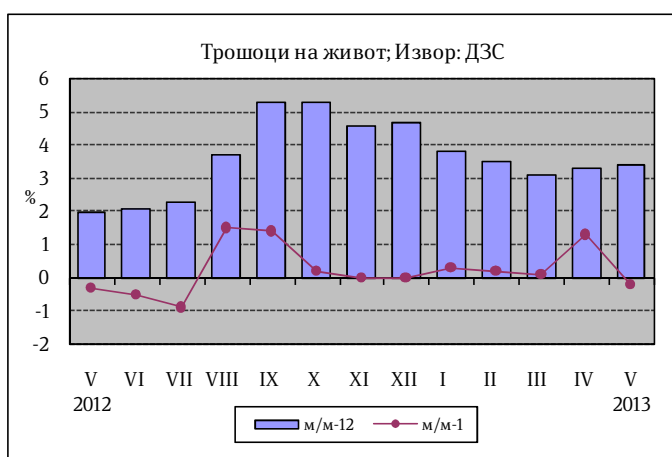
Инфлација

Годишната стапка на инфлација, измерена според Индексот на трошоци на живот, во мај 2013 година изнесува 3,4%. Просечната стапка на инфлација во првите пет месеци од 2013 година останува 3,4%.

На годишна основа, растот на цените во мај е највисок во категоријата Облека и обувки од 7,3%. Раст на цените е забележан и кај следните категории: Исхрана 5,1%, Ресторани и хотели 4,1%, Хигиена и здравје 4%, Домување 3,4%, Тутун и пијалаци 2,1%, Култура и разонода 1,3% и Административни и финансиски услуги 0,9%. Пад на цените е забележан кај категоријата Сообраќајни средства и услуги од 3,1%, што се должи најмногу на намалените цени за течни горива и масла од 8,5%.

Стапката на инфлација во мај споредено со претходниот месец изнесува -0,2%. Падот на цените е резултат на намалените цени во повеќе категории.

Највисок пад на цените е забележан во категоријата Сообраќајни средства и услуги, од 1,6%, што се должи на намалените цени за течни горива и масла за 4,6% на месечна основа. Во категоријата Тутун и пијалаци падот на цените изнесува 1,4%, а во категоријата Домување цените се пониски за 0,2%. Во

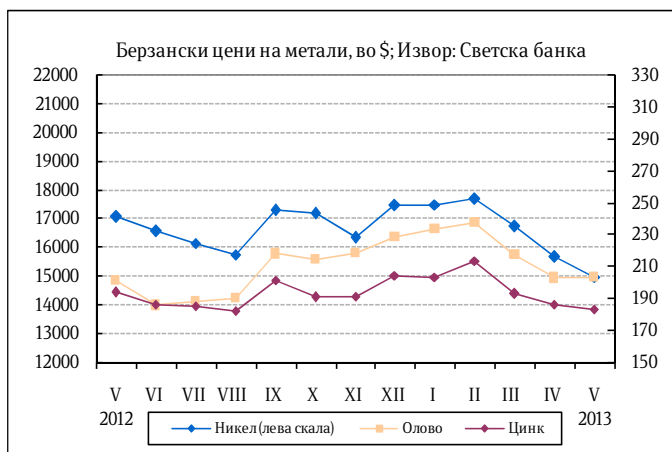

категориите Исхрана и Култура и разонода е забележан пад на цените од 0,1%. Цените останаа непроменети во категоријата Административни и финансиски услуги, додека раст на цените е забележан во категориите Ресторани и хотели од 0,5%, Хигиена и здравје од 0,6% и Облека и обувки од 0,9%.

Цените на мало во мај 2013 година се повисоки за 0,9% во однос на мај 2012 година. Споредено со претходниот месец, цените на мало се пониски за 0,6%. Просечниот раст на цените на мало во првите пет месеци од 2013 година изнесува 1,4%.

Берзански цени

Во мај 2013 година цената на суровата нафта (Brent) на светските берзи забележа незначителен раст од 0,1% во однос на претходниот месец и изнесува 103 долари за барел. Споредено со мај 2012 година, цената на нафтата е пониска за 6,8%. Цената на

природниот гас во мај се намали за 3,5% во однос на претходниот месец.

Што се однесува до металните производи, никелот како производ со високо учество во македонскиот извоз, на светските берзи во мај се тргуваше со просечна цена од 14.948 долари за еден метрички тон (\$/мт), што претставува месечен пад на цената од 4,6%. Споредено со мај 2012 година, цената на никелот е пониска за 12,4%. Во мај месечно намалување на цената забележаа и калајот од 4,1%, алуминиумот од 1,6% и цинкот од 1,3%, во рамки на основните метали, додека месечен раст на цената забележаа оловото од 0,3% и бакарот од 0,2%. Цената на железните руда во мај забележа висок месечен пад од 9,5%. Во мај се забележува месечен пад на цените на благородните метали, при што цената на среброто се намали за 9,1%, на златото за 5% и на платината за 1,2%.

Во мај беше прекинат трендот на намалување на цената на пченицата на светските берзи, и во однос на април е повисока за 3,7%. Цената на пченката во мај забележа месечен раст од 5,6%.

2. Надворешно - трговска размена

Вкупната надворешно-трговска размена во првите пет месеци во 2013 година бележи контракција од 0,9% во однос на истиот период од 2012 година.

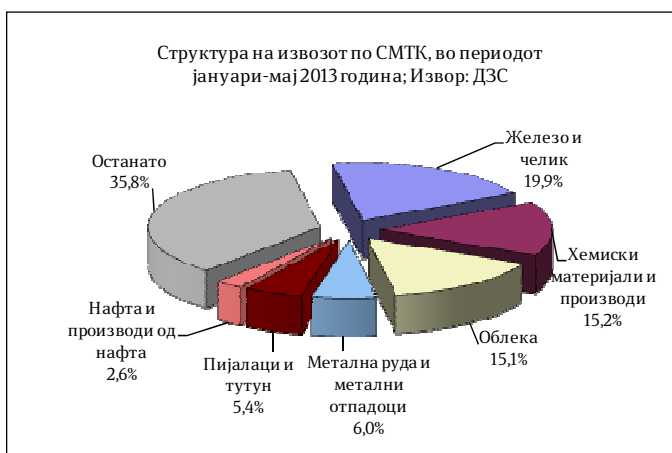
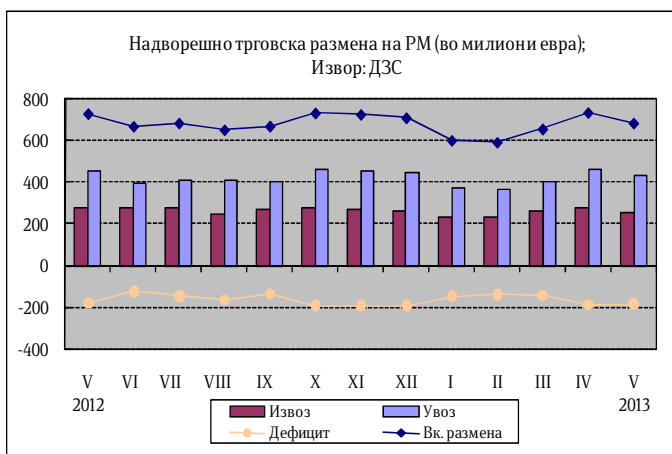
Извоз

Во периодот јануари - мај 2013 година физичкиот обем на извозот бележи пад од 17,0% во однос на истиот период од 2012 година, а вредноста на извезените стоки изнесува 1.252,9 милиони евра и бележи раст од 1,4% (17,4 милиони евра) во однос на периодот јануари - мај 2012 година.

Анализирано на месечно ниво, во мај 2013 година извозот бележи намалување од 8,3% во однос на претходниот месец.

Сезонски прилагоденото движење на извозот во мај 2013 година бележи месечен пад од 9,9%, што укажува на позитивното влијание на сезонскиот фактор (1,7 п.п.) врз извозот во овој месец.

Главни групи производи (според СМТК) со најголемо

учество во извозот во периодот јануари - мај 2013 година се: железо и челик со 19,9%, хемиски материи и производи 15,2%, облека 15,1%, метална руда и отпадоци од метал 6,0%, пијалаци и тутун 5,4% и нафта и производи од нафта 2,6%. Овие шест групи производи сочинуваат 64,2% од вкупниот извоз на државата.

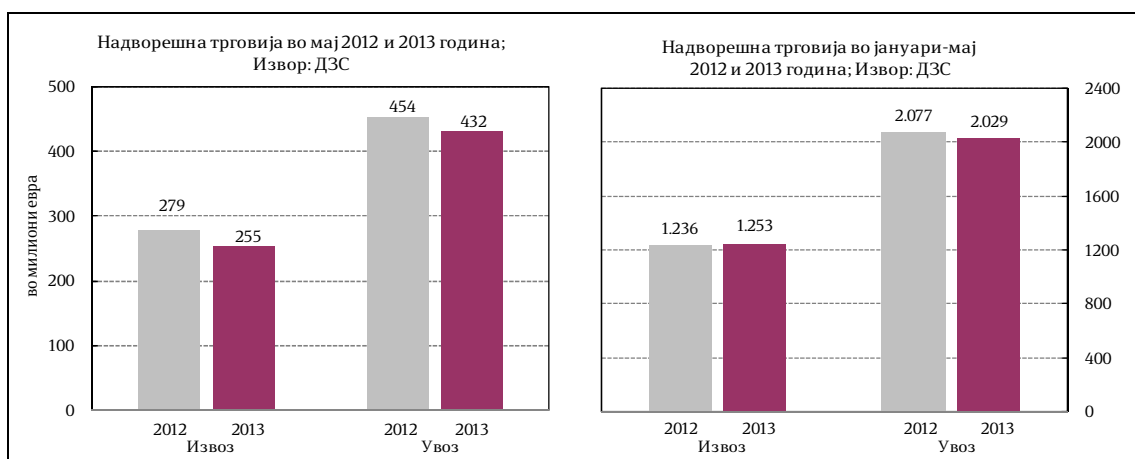
Гледано по економска намена, во првите пет месеци од 2013 година,, најголемо учество во извозот имаат: стоките за индустриски набавки (53,3%), потоа следуваат стоките за широка потрошувачка (22,0%), храна и пијалаци (10,4%), производите за инвестиции без транспортна опрема (9,9%), горива и мазива (2,6%) и транспортна опрема (1,7%).

Извоз на железо и челик *)				
	I-V 2012	I-V 2013	Салдо	Стапки во%
.000 T	286,9	246,0	-40,9	-14,2
Мил. ЕУР	271,9	249,2	-22,7	-8,3
Мил.\$	355,4	326,5	-29,0	-8,2

*)Претходни податоци

Увоз на железо и челик*)				
	I-V 2012	I-V 2013	Салдо	Стапки во%
.000 T	223,9	267,1	43,2	19,3
Мил. ЕУР	115,4	129,5	14,0	12,2
Мил.\$	150,4	170,0	19,6	13,1

*)Претходни податоци

Анализирано по тарифи, најзастапени производи во извозот се: катализатори на подлога со благороден метал или со соединенија на благородни метали како активна материја; фероникел; машини и апарати за филтрирање или пречистување други гасови со каталитичка постапка; табли, плочи, пултови, маси, ормани и друго; машки кошули од памук; тутун; руди на олово и концентрати; руди на бакар и концентрати; феросилициум; плоснато валани производи од железо или нелегиран челик со ширина 600мм или поголема; и друго.

Увоз

Увезените количини стоки во периодот јануари - мај 2013 година се намалени за 12,1% во однос на периодот јануари - мај претходната година, а нивната вредност изнесува 2.029,2 милиони евра, што претставува намалување за 2,3% (47,4 милиони евра) во однос на истиот период од 2012 година.

Анализирано на месечно ниво, во мај 2013 година увозот бележи пад од 6,1% во однос на претходниот месец.

Сезонски прилагоденото движење на увозот во мај 2013 година бележи месечен пад од 0,3%, што укажува на негативното влијание на сезонскиот фактор (5,8 п.п.) врз увозот во овој месец.

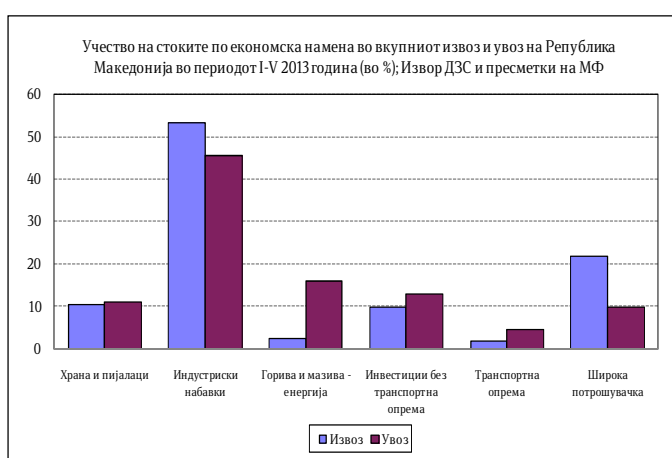
Извоз на нафта и производи од нафта*)					Увоз на нафта и производи од нафта*)				
	I-V 2012	I-V 2013	Салдо	Стапки во%		I-V 2012	I-V 2013	Салдо	Стапки во%
.000 T	95,8	62,5	-33,4	-34,8	.000 T	424,4	349,1	-75,3	-17,7
Мил. ЕУР	71,2	32,0	-39,1	-55,0	Мил. ЕУР	287,8	209,3	-78,5	-27,3
Мил.\$	93,3	42,0	-51,2	-55,0	Мил.\$	376,4	273,9	-102,4	-27,2

*)Претходни податоци

*)Претходни податоци

Најголем дел од увозот на стоки (според групи на СМТК) во периодот јануари - мај 2013 година, покрај нафтата отпаѓа на обоени метали; предиво, ткаенини и текстилни производи; железо и челик; друмски возила; индустриски машини и делови; електрични машини, апарати и делови; и друго.

Гледано по економска намена, во периодот јануари - мај 2013 година најголемо учество во увозот имаат: стоките за индустриски набавки (45,6%), потоа следуваат горива и мазива (16,0%), производите за инвестиции без транспортна опрема (12,8%), храна и пијалаци (11,0%), стоките за широка потрошувачка (9,9%) и транспортна опрема (4,7%).

Најзастапени производи во структурата на увозот по тарифи се: платина, необработена или во прав; гасни масла за други намени со содржина на сулфур што не надминува 0,001% по маса; електрична енергија; руди на никел и концентрати; паладиум: необработен или во прав; сурова нафта; нафтени гасови и други гасовити јагленоводороди; топло валани производи со дебелина помала од 3 мм; премачкувачки средства (бои и лакови); и слично.

Извоз на хемиски производи*)					Увоз на хемиски производи*)				
	I-V 2012	I-V 2013	Салдо	Стапки во%		I-V 2012	I-V 2013	Салдо	Стапки во%
.000 T	8,6	2,8	-5,8	-67,6	.000 T	10,0	12,9	2,9	29,1
Мил. ЕУР	168,8	190,5	21,7	12,9	Мил. ЕУР	30,3	34,7	4,4	14,6
Мил.\$	220,6	249,8	29,1	13,2	Мил.\$	39,7	45,4	5,8	14,6

*)Претходни податоци

*)Претходни податоци

Салдо на трговска размена

Во првите пет месеци во 2013 година трговскиот дефицит се стесни за 64,8 милиони евра или 7,7% во однос на периодот јануари-мај минатата година.

Доколку салдото на извозот и увозот на стоки го анализираме по економска намена, стеснувањето на дефицитот е резултат на комбиниран ефект од: стеснувањето на негативното салдо во размената со горива и мазива, транспортна опрема, храна и пијалаци и стоки за широка потрошувачка,

додека во спротивна насока дејствуваше проширеното негативно салдо во размената со стоките за индустриски набавки и стоките за инвестиции без транспортна опрема.

Значајно е да се напомене дека од јануари 2013 година се применува ревидирана економска групација на земјите, подготвена според Геономенклатурата на ЕУ-Номенклатура на земји и територии за статистика на стоковна размена на Унијата и статистика на стоковна размена помеѓу земјите-членки на Унијата.

Анализирано според економските групации на земјите, во периодот јануари - мај 2013 година споредено со истиот период од 2012 година, извозот бележи раст кај групациите: ЕУ 27 и ЕФТА, додека пад има кај групациите: Организација на земјите-извознички на нафта и нафтени деривати, Западен Балкан, Северноамериканска зона на слободна трговија и Организација за економска соработка на земји од Азиско-пацифичкиот регион. Извозот останува на исто ниво кај групацијата Заедница на независни држави. Извозот во ЕУ бележи раст од 13,9% на годишно ниво, додека кај земјите од Западен Балкан истиот бележи пад од 15,4%.

Во првите пет месеци од 2013 година, надворешно-трговската размена на Република Македонија со Европската унија (ЕУ 27) во однос на истиот период претходната година се зголемила за 6,1%, при што учеството на размената со оваа интеграција во вкупната надворешно-трговска размена бележи позитивно поместување од 3,9 п.п. и изнесува 62,9%. Извозот на стоки со Европската унија (ЕУ 27) во вкупниот извоз на Република Македонија учествува со 70,5%, а увозот на стоки со 58,2%.

Во периодот јануари-мај 2013 година, 73,4% од трговскиот дефицит на земјата е остварен во размената со Велика Британија, Грција, Кина, Русија и Турција, а потоа следуваат: Србија, Италија, Швајцарија, Словенија, САД, Австрија и други. Суфицит е остварен во размената со Германија, Косово и Босна и Херцеговина.

Валутна структура

Гледано по валутна структура, 72,5% од трговската размена во периодот јануари - мај 2013 година е реализирана во евра, што во однос на периодот јануари - мај 2012 година претставува зголемување од 3,8 п.п.. На страната на извозот и увозот, еврото е застапено со 82,2% и 66,5%, соодветно, при што застапеноста на еврото во извозот е зголемена за 3,8 п.п., додека кај увозот е зголемена за 3,6 п.п во однос на периодот јануари - мај 2012 година.

Надворешно трговска размена на Република Македонија (по валути), пресметки на МФ												
увоз	I-V 2012					I-V 2013					апсолутна промена во валутна вредност	релативна промена во валутна вредност (во%)
	валута	колич. 000 т	увоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	увоз во денари	структ. во%	колич. 000 т	увоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	увоз во денари		
ЕУР	1.189,9	1.303.675.066	61,6301	80.345.624.715	63,0	1.239,0	1.348.673.124	61,6522	83.148.665.177	66,5	44.998.058	3,5
УСД	1.572,9	749.442.938	47,9980	35.971.762.161	28,2	1.188,7	578.375.238	47,4611	27.450.325.017	22,0	-171.067.700	-22,8
ГБП	1,2	145.585.279	76,5755	11.148.265.504	8,7	1,2	188.554.422	72,6641	13.701.137.350	11,0	42.969.143	29,5
ЕУР+УСД+ГБП	2.764,1			127.465.652.380	91,2	2.428,9			124.300.127.544	99,5		
вк извоз:	2.767,9			127.586.031.167	100,0	2.433,1			124.957.239.493	100,0		-2,1

Извор: Државен завод за статистика и НБРМ

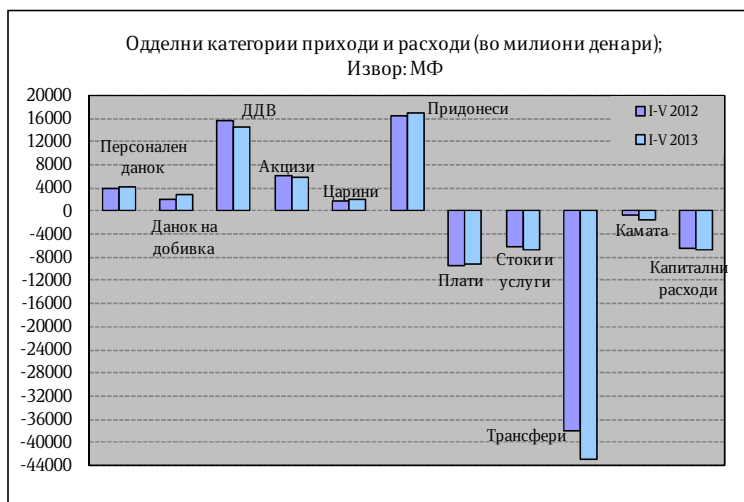
3. Фискален сектор

Буџетски приходи

Во периодот јануари- мај 2013 година вкупните приходи на Буџетот изнесуваа 55.113 милиони денари, односно 11,3% од БДП, што претставува помало остварување за 1,3% во однос на истиот период во 2012 година.

Даночните приходи за првите пет месеци се реализирани во износ од 30.008 милиони денари, односно 6,2% од БДП и во однос на истиот период од 2012 година забележаа намалување за 1,5%.

Данокот на додадена вредност е остварен во износ од 14.486 милиони денари, при што учеството на ДДВ во вкупните даночни приходи во овој месец е доминантно и изнесува 48,3%. Акцизите се остварени во износ од 5.585 милиони денари (учество од 18,6% во даночните приходи). Така, од овие два данока остварени се приходи од 20.071

милиони денари, односно 66,9% од вкупните даночни приходи (4,1% од БДП). Притоа, ДДВ е наплатен во бруто износ од 24.052 милиони денари, од кои на даночните обврзници им е извршен поврат во износ од 9.566 милиони денари (бруто наплатата е пониска за 0,5%, додека повратот по основ на ДДВ е повисок за 11,7% споредено со истиот период од 2012 година). За одбележување е дека споредено со податоците за истиот период од 2011 бруто наплатата е пониска, но повратот на ДДВ е многу повисок.

Во структурата на ДДВ најголемо е учеството на ДДВ при увоз кој забележува пад од 7,8%, додека ДДВ од прометот во земјата забележува раст од 15,0%, учеството на ДДВ донациите е незначително (0,7%) и забележува поголемо остварување за 71,2%. Набљудувано по одделни категории даноци, приходите од персоналниот данок изнесуваат 4.158 милиони денари и се зголемени за 6,9% на годишна основа, при што околу $\frac{3}{4}$, односно 69,8% од персоналниот данок претставува приходот од данокот на плати и други лични примања. Споредено со истиот период од 2012 година, приходите од данокот на добивка во износ од 2.612 милиони денари забележаа раст од 29,6%, што главно е резултат на данокот наплатен по основ на исплатени дивиденди и други распределби од добивката, истовремено беше забележан пад на приходите од

платени аконтации и од задржан данок на приходи платени на странски правни лица. Приходите од ДДВ забележаа пад од 7,3% (што е помалку за 9,6 п.п. од намалувањето за претходниот период), додека акцизите забележаа пад, односно помало остварување за 6,2%. Приходите од царина изнесуваа 1.781 милиони денари и забележаа зголемување од 10,0%. Приходите од други даноци со остварен износ од 1.386 милиони денари забележаа раст од 1,9%.

Неданочните приходи беа остварени во износ од 4.051 милиони денари во однос на истиот период од 2012 година и беа намалени за 13,7% (во овие приходи се приходите од профит од јавни институции, административни такси и глоби и др.).

Капиталните приходи реализирани по основ на продажба на градежно земјиште, станови и дивиденди, изнесуваа 2.679 милиони денари, што претставува намалување во однос на истиот период од претходната година.

Социјалните придонеси од плата се остварени во износ од 16.838 милиони денари (учество од 3,5 % од БДП), што е за 3,0% повеќе споредено со истиот период од 2012 година, при што зголемување на наплатата се забележува кај придонесите за пензиско и инвалидско осигурување од 2,5%, придонесите за вработување од 2,6%, додека придонесите за здравствено осигурување забележаа зголемување од 4,0%.

Буџетски расходи

Вкупните расходи на Буџетот во периодот јануари- мај 2013 година изнесуваа 67.550 милиони денари, односно 13,8% од БДП, што е повеќе за 10,3% во однос на 2012 година.

Во структурата на реализираните вкупни расходи, тековните расходи во износ од 60.787 милиони денари учествуваа со 90,0% (со учество од 12,4% во БДП) и се зголемени за 11,3% во однос на истиот период од 2012 година.

Доминантно учество во тековните расходни ставки имаа трансферите кои изнесуваа 43.037 милиони денари (8,8% од БДП), а втори по големина се платите и надоместоците со 9.392 милиони денари. Во вкупните расходи на Буџетот, структурното учество на расходите за плати и надоместоци изнесува 13,9% и во однос на 2012 година се намалени за 0,6%.

Расходите за стоки и услуги изнесуваа 6.743 милиони денари и споредено со истиот период од 2012 година се зголемени за 8,7%.

Трансферите забележаа зголемување од 13,1% споредено со истиот период од 2012 година и истите учествуваа со речиси 2/3 (63,7%) во вкупните расходи. Социјалните трансфери изнесуваа 30.272 милиони денари, забележаа раст од 5,2% и учествуваа со 44,8% во вкупните расходи. Трансферите кон Фондот за пензиско и инвалидско осигурување зафаќаат најголем дел од социјалните трансфери, со износ од 18.517 милиони денари, зголемување од 9,3%, споредено со истиот период од 2012 година и 27,4% од вкупните расходи. Учесството на категоријата други трансфери, кои ги вклучуваат трансферите кон единиците на локалната самоуправа, во вкупните расходи изнесува 18,4%, односно забележаа зголемување од 38,4%, споредено со истиот период од 2012

година. Блок дотациите кон единиците за локална самоуправа во износ од 5.978 милиони денари, беа реализирани за 4,2% повеќе во однос на првите пет месеци од претходната година. Субвенциите и трансферите беа остварени за 2,2 пати повеќе.

Каматите се реализирани во износ од 1.615 милиони денари, што е за 78,3% повеќе во споредба со истиот период од 2012 година. Ваквото зголемување главно се должи на исплатата на доспеаните обврски за камати од задолжување во странство. Трошоците за камати од домашно задолжување беа зголемени за 55,6%, додека за странство беа зголемени за 95,7%.

Во анализираниот период средствата за капиталните расходи беа реализирани во износ од 6.763 милиони денари со структурно учество од 10,0% во вкупните расходи (1,4% учество во БДП), односно забележаа зголемување од 1,8% во споредба со истиот период лани.

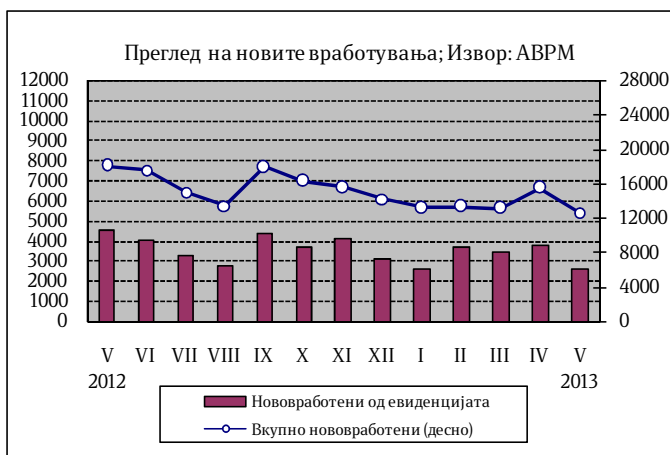
Буџетско салдо

Во првите пет месеци од 2013 година во Буџетот на Република Македонија остварен е дефицит од 12.437 милиони денари, што претставува 2,5% од БДП, додека дефицитот на Централниот буџет е остварен во износ од 11.560 милиони денари и претставува 2,4% од БДП.

4. Социјален сектор

Број на нововработени и регистрирани невработени лица во АВРМ¹

Во периодот јануари-мај 2013 година во Агенцијата за вработување на Република Македонија регистрирани се вкупно 67.408 нови засновани работни односи. Од вкупниот број нововработени, 47,2% се вработени на неопределено време, додека останатиот дел се вработени на определено време и за вршење сезонски работи. Споредено со истиот период од 2012 година бројот на засновани нови работни односи е помал за 21,2%.

¹ Со изменувањето и дополнувањето на Законот за вработување и осигурување во случај на невработеност (Службен весник на Република Македонија бр. 114/2012) извршени се измени и во делот на евиденцијата на невработените лица. Со овој Закон утврден е основ за воспоставување и водење две евиденции и тоа евиденција на невработени лица и евиденција на други лица кои се пријавуваат во Агенцијата за вработување.

Во текот на мај засновани се 12.587 нови работни односи, од кои 20,7% се од евиденцијата на невработени. Одливот на лица од Регистарот на Агенцијата за вработување на Република Македонија во мај изнесува 13.794, од кои 18,5% претставуваат нови засновани работни односи. Во мај во Агенцијата е регистриран прилив од 3.751 лица, од кои 51% се лица на кои им престанал работниот однос. Така, во мај 2013 година бројот на невработени лица изнесува 98.762 лица, а бројот на други невработени лица е 125.431.

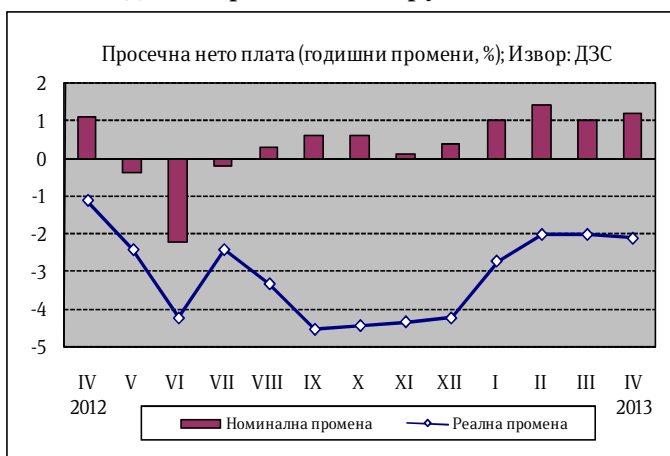
Најголем дел од невработените, односно 73,3% се од урбани средини (градско население), а 56,5% се мажи. Анализирани според степенот на образование поголемиот дел, односно 45,8% од невработените се без образование, со основно образование или со непотполно средно образование, 34,3% се со завршено средно образование, додека само 19,8% имаат вишо или повисоко ниво на образование. Гледано според возрасни групи, најголемиот дел или 52,1% од невработените припаѓаат на возрасната група 25-49 години. Според времето на чекање на вработување, 50,1% од невработените лица чекаат вработување од 1 до 7 години, додека 20,3% чекаат вработување 8 и повеќе години.

Плати

Согласно објавените податоци на Државниот завод за статистика, просечната месечна исплатена бруто плата по вработен во април 2013 година изнесува 30.799 денари, додека просечната месечна исплатена нето плата изнесува 20.983 денари.

На месечна основа, во април 2013 година просечната бруто плата бележи номинален пад од 1,2%, додека реално истата е пониска за 2,5%. Просечната нето плата бележи номинален пад од 1,5%, додека реално истата е пониска за 2,7%.

Во април 2013 година во однос на април 2012 година, просечните бруто и нето плата бележат номинален раст од 1,2%, додека реално истите се пониски за 2,1%.

Кумулативно, во периодот јануари-април 2013 година во однос на истиот период од минатата година просечните бруто и нето плата бележат номинален раст од 1,1%, додека реално истите се пониски за 2,2%.

Највисок раст на просечната месечна бруто и нето плата по вработен во април 2013 година во однос на април 2012 година е забележан во дејностите Рударство и вадење камен (6,4% бруто плата и 5,4% нето плата) и Градежништво (5,2% бруто плата и 5,4% нето плата).

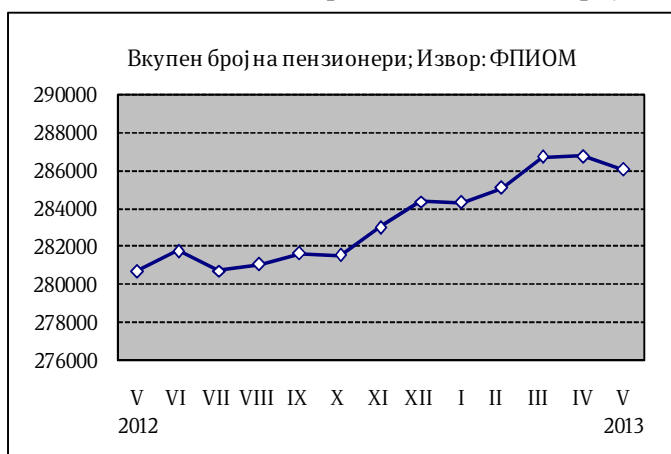
Највисок раст на просечната месечна бруто и нето плата по вработен во април 2013 година во однос на март 2013 година е забележан во дејностите Рударство и вадење камен (4,5% бруто плата и 4,3% нето плата), Јавна управа и одбрана, задолжително социјално осигурување (2,6% бруто плата и 2,6% нето плата) и Трговија на големо и трговија на мало, поправка на моторни возила и мотоцикли (2,4% бруто плата и 2,6% нето плата).

Процентот на вработени кои не примиле плата во април 2013 година изнесува 1,7%, и е понизок за 0,3 п.п. во однос на истиот месец од претходната година, а во однос на март 2013 година е понизок за 0,9 п.п.

Пензии

Во мај 2013 година во Фондот за пензиско и инвалидско осигурување евидентирани се 286.083 пензионери, што претставува зголемување од 1,9% во однос на истиот месец од 2012 година. Во однос на април 2013 година бројот на корисници на пензија е помал за 688 лица. Од вкупниот број пензионери 57,4% се корисници на старосна пензија, 26,8% на семејна пензија и 15,8% на инвалидска пензија.

За исплата на пензии во мај 2013 година потрошени се 3.272,65 милиони денари, што претставува 54,2% од вкупните социјални трансфери².

Просечната пензија во мај 2013 година изнесува 11.586 денари, што на годишно ниво претставува зголемување од 8,7%. Соодносот на просечната пензија со просечната исплатена плата во април 2013 година (последни расположливи податоци) изнесува 55,1%.

5. Монетарен сектор

Примарни пари

Во мај 2013 година примарните пари³ забележаа годишен раст од 3,5% (2,5% минатиот месец), во услови на раст на готовите пари во оптек од 8,2%, додека вкупните ликвидни средства на банките на годишно ниво се непроменети.

² Категоријата социјални трансфери ги опфаќа пензиите, паричниот надоместок во случај на невработеност, социјалната помош и расходите за здравствена заштита.

³ Примарните пари се пресметани како збир од готовите пари во оптек (вклучително и готовината во благајна), задолжителната резерва во денари и во девизи и вишокот ликвидни средства над обврската за задолжителна резерва (во денари).

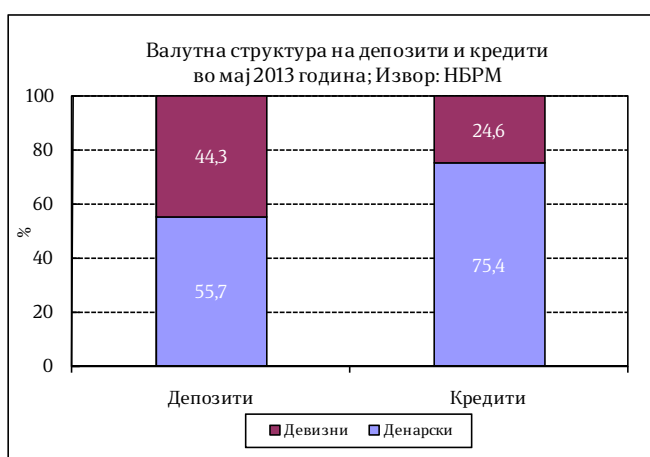
На месечна основа, примарните пари забележаа пад од 1,8%, како резултат на падот на готовите пари во оптек од 5,2%. Вкупната ликвидност на банките се зголеми за 1%.

Имајќи ги предвид најновите макроекономски, пазарни и финансиски показатели, Народната банка на Република Македонија одлучи максималната каматна стапка на благајничките записи и во мај да се задржи на нивото од 3,5%.

Депозитен потенцијал

Вкупниот депозитен потенцијал на банките⁴ во мај 2013 година се зголеми за 0,8% на месечна основа, како резултат на порастот на депозитите на приватните претпријатија од 4%. Од друга страна, депозитите на домаќинствата се намалија за 0,1%. Од аспект на валутата, раст бележат и депозитите во домашна и оние во странска валута, од 1,3% и 0,3% соодветно.

На годишна основа, вкупните депозити во мај 2013 година остварија засилен раст од 3,3%, наспроти растот од 2,6% во април 2013 година. Од аспект на секторот, растот на вкупните депозити е воден од депозитите на домаќинствата кои бележат раст од 6,1%, додека депозитите на претпријатијата регистрираа ублажен годишен пад од 6,3%.

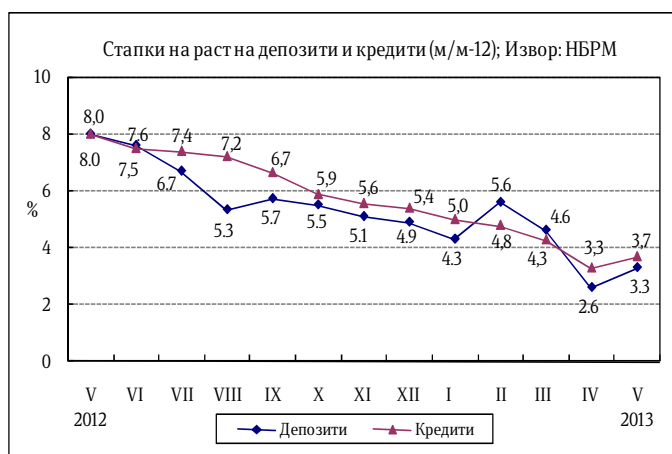

Од аспект на валутата, во мај 2013 година се забележува раст од 9,3% на депозитите во домашна валута, додека депозитите во странска валута бележат пад од 3,4%. Според рочноста, долгорочните депозити бележат раст од 26,9%, а краткорочните депозити се намалија за 6,5%.

Имајќи ги предвид најновите макроекономски, пазарни и финансиски показатели, Народната банка на Република Македонија одлучи максималната каматна стапка на благајничките записи и во мај да се задржи на нивото од 3,5%.

Кредити на банките

Во мај 2013 година вкупните кредити на банките кон приватниот сектор се зголемија за 1,1% на месечна

⁴

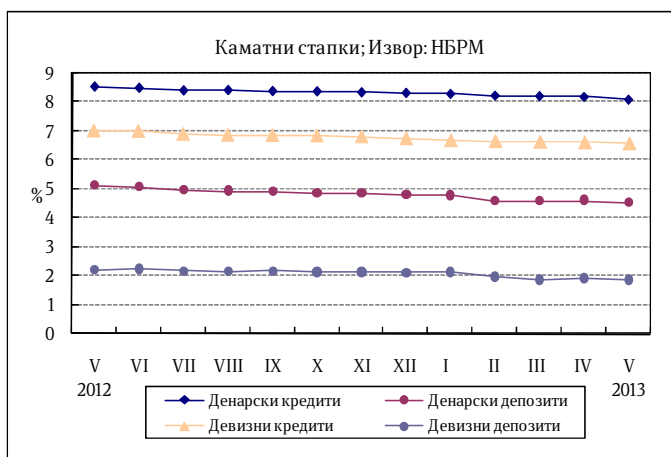
Почнувајќи од јануари 2009 година депозитите вклучуваат пресметана камата

основа, што се должеше на растот на кредитите кон домаќинствата од 1,5% и растот на кредитите кон приватните претпријатија од 0,8%. Од аспект на валутната структура, денарските кредити забележаа раст од 1,4% додека кредитите во странска валута се зголемија за 0,4%.

На годишна основа, забавувањето на растот на вкупните кредити беше прекинат и во мај изнесуваше 3,7% (наспроти 3,3% во април). Според валутата, новото кредитирање е целосно во домашна валута. Имено, кредитите во домашна валута се зголемија за 6,7%, додека оние во странска валута бележат пад од 4,4%. Анализирани според секторот, кредитите кон претпријатијата регистрираа раст од 1,2%, додека кредитите на домаќинствата се зголемија за 7,3%. Од аспект на рочноста, пак, долгорочните кредити бележат годишен раст од 1%, додека краткорочните кредити се повисоки за 3,1%.

Каматни стапки на депозитни банки

Во мај 2013 година, вкупната каматна стапка на кредитите изнесува 7,7% и е непроменета во однос на претходниот месец. Во однос на истиот месец од 2012 година таа е пониска за 0,4 п.п. Каматната стапка на денарските кредити се намали за 0,1 п.п и изнесува 8,1%, додека каматната стапка на девизните кредити остана на нивото од 6,6%.

На месечно ниво, вкупната каматна стапка на депозитите е непроменета и изнесува 3,1%, при што каматните стапки на денарските и девизните депозити изнесуваат 4,6% и 1,9%, соодветно.

Девизни резерви

Бруто девизните резерви на крајот на мај 2013 година изнесуваа 2.117,9 милиони евра и во однос на претходниот месец се пониски за 27,7 милиони евра, додека во однос на мај 2012 година се повисоки за 60,3 милиони евра.

Министерство за финансии

Сектор за макроекономска политика

www.finance.gov.mk

Извештајот го подготвија:

Ана Николова

Ангела Васовска

Анета Дудеска

Бојана Илиевска

Ѓоко Ѓорѓески

Копринка Сапунова

Неџати Куртиши

Контролирал: Д-р Сања Киковска - Георгиевска

Одобрил: Јордан Трајковски

Скопје, јули 2013 година